SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
W TOMASZOWIE LUBELSKIM
w 2012 ROKU

- Tomaszów Lubelski, maj 2013-

WSTĘP

I. FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TOMASZOWIE LUBELSKIM

II. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

III. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ

IV. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

V. WDRAŻANIE PROJEKTU FINANSOWANEGO Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

VI. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE NA 2013 ROK

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim, zwane dalej Centrum, jest jednostką organizacyjną powiatu.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadzająca daleko idące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wyłączyła z systemu pomocy społecznej zadania z zakresu organizowania dla dzieci pozbawionych właściwej opieki w środowisku rodzinnym innego, zastępczego środowiska wychowawczego, zmieniła typologię rodzin zastępczych i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ustawodawca wprowadził nowe zasady finansowania rodzinnej pieczy zastępczej i dał samorządom powiatowym możliwość większego niż dotychczas finansowego wspierania rodzin zastępczych.

Zmiany w prawie spowodowały, że Centrum stało się jednostką realizującą wiele zadań określonych w wielu aktach prawnych. Będąc w dalszym ciągu jednostką organizacyjną pomocy społecznej, Centrum jest równocześnie jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz realizuje zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej. Ponadto pozyskuje środki Europejskiego Funduszu Społecznego, rozszerzając swoje zadania o instrumenty aktywnej integracji w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Dodatkowo realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, określone w programach PFRON, takich jak Program Wyrównywania Różnic Między Regionami oraz pilotażowy program „Aktywny Samorząd".

Podążając za zmianami ustawowymi oraz znacznie zwiększoną liczbą zadań na rzecz osób niepełnosprawnych niezbędne było wprowadzenie zmian w strukturze Centrum. Z tego względu w 2012 roku opracowane zostały i wniesione pod obrady, a następnie przyjęte przez Zarząd Powiatu i Radę Powiatu, nowe akty prawa miejscowego- Statut oraz Regulamin organizacyjny Centrum.

I. FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TOMASZOWIE LUBELSKIM.

1. Podstawy prawne funkcjonowania Centrum

Centrum zostało utworzone na mocy Uchwały Nr III/17/99 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 29 stycznia 1999r. i jest jednostką budżetową Powiatu Tomaszowskiego w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Centrum realizuje zadania własne powiatu, zadania zlecone samorządom przez administrację rządową oraz inne zadania określone w odrębnych ustawach.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 52 Starosty Tomaszowskiego z dnia 8 grudnia 2011 roku Centrum wyznaczone zostało od 1 stycznia 2012 roku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego. Działalność Centrum regulują następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej /tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 182/ oraz akty wykonawcze.
2. Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim przyjęty Uchwałą Nr XIV/162/2012 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 26 marca 2012 roku.
3. Regulamin organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim przyjęty Uchwałą Nr 202/2012 Zarządu Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 31 lipca 2012 roku.

Ponadto Centrum realizuje zadania określone w:

1. Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 135 z późn. zm./,
2. Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /tekst jednolity Dz.U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm./.
3. „Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013", opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.
4. „Programie wyrównywania różnic między regionami II", przyjętym uchwałą nr 9/2009 Rady Nadzorczej PFRON z dnia 17 marca 2009 roku.
5. Pilotażowym programie „Aktywny samorząd", przyjętym uchwałą nr 3/2012 Rady Nadzorczej PFRON z dnia 28 marca 2012 roku.

Centrum przy realizacji zadań współdziałało z jednostkami organizacyjnymi powiatu, z organami administracji rządowej, organami samorządów terytorialnych i ich jednostkami, sądami właściwymi w sprawach rodzinnych i nieletnich, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, kościołami oraz innymi podmiotami.

2. Struktura organizacyjna, system pracy, kadra

Centrum opiera się na strukturze przyjętej w regulaminie organizacyjnym uchwalonym przez Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 202/2012 z dnia 31 lipca 2012 roku W strukturze Centrum utworzono następujące komórki organizacyjne:

1. Dział do spraw pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w którym utworzono Zespół do spraw pieczy zastępczej.
2. Dział do spraw rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.
3. Dział do spraw obsługi finansowej.

Obsadę kadrową Centrum w 2012 roku stanowiło 12 osób zatrudnionych na 12 etatach, w tym:

1) dyrektor Centrum,
2) kierownik działu ds. pomocy społecznej i pieczy zastępczej,
3) trzech starszych specjalistów pracy socjalnej, spośród których jeden realizował zdania doradcy ds. osób niepełnosprawnych,
4) starszy koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
5) inspektor realizujący zadania koordynatora projektu systemowego,
6) referent,
7) główny księgowy,
8) starszy księgowy,
9) pomoc administracyjna,
10) kierowca- zaopatrzeniowiec.

Kadra to specjaliści, którzy oprócz posiadania niezbędnych kwalifikacji posiadają również szereg dodatkowych specjalizacji i uprawnień. W 2012 roku 1 osoba odbywała staż w ramach przygotowania zawodowego oraz organizowane były praktyki studenckie dla studentów szkół wyższych oraz słuchaczy Kolegium Pracowników Służb Społecznych.

3. Budżet Centrum

Działalność finansowana jest z budżetu powiatu, Unii Europejskiej, dotacji celowych z budżetu państwa, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych źródeł. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących w samorządowych jednostkach budżetowych.

W 2012 roku budżet wyniósł 3.808.452,56 zł, na planowane 4.029.469,21 zł, co stanowi 94,51 % planu. W stosunku do budżetu zrealizowanego w 2011 roku, który wyniósł 3 945 938,28 zł, budżet w 2012 roku był mniejszy o kwotę 137 485,72zł.

W 2012 roku Centrum podczas realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkowało środki pozabudżetowe a przyznane dla powiatu tomaszowskiego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wykorzystano łącznie kwotę 2 713 803,00 zł i jest to kwota wyższa w stosunku do 2011 roku o kwotę 662 162 zł. Wydatkowano również środki finansowe PFRON na realizację pilotażowego programu Aktywny Samorząd w wysokości 212 661,00 zł.

II. SPRAWOZADANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Podstawa prawna do realizacji zadań pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorządy wszystkich szczebli obowiązek realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Wśród tych zadań są zadania własne oraz zlecone. Zadania pomocy społecznej w powiatach, zgodnie z art.112 wyżej powołanej ustawy, wykonują powiatowe centra pomocy rodzinie. Centrum realizuje zadania zawarte w art. 19 oraz art. 20 ustawy.

2. Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami oraz koordynacja realizacji strategii

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tomaszowskim na lata 2007 – 2015" została przyjęta przez Radę Powiatu w Tomaszowie Lubelskim Uchwałą Nr VI/47/07 z dnia 25 czerwca 2007 roku. Za cel generalny Strategii uznano: dążenie do zintegrowanego, efektywnie działającego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych występujących wśród mieszkańców powiatu tomaszowskiego. W Strategii określone zostały kierunki działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych oraz zadania programowe określające wsparcie dla różnych grup mieszkańców, sposoby ich osiągnięcia oraz realizatorów.

Realizacja Strategii jest stale monitorowana. Ocena poszczególnych działań realizowanych w ramach celów pośrednich jest dokonywana corocznie, przez zespół wdrażający i koordynujący Strategię, co pozwala na bieżące śledzenie stopnia ich wykonania oraz wprowadzenie korekt lub zmian.

Do końca 2012 roku zespół przeprowadził analizę dokumentu w celu jego aktualizacji. Zmiany do Strategii zostaną przedłożone pod obrady Rady Powiatu w roku 2013.

3. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa.

Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, rodzinne, w tym pedagogiczne, socjologiczne, socjalne, medyczne) świadczone było przez pracowników merytorycznych Centrum, radcę prawnego, a także przez kadrę Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Tyszowcach. Łącznie w 2012 roku wsparciem w tej formie objęto 772 osoby, którym udzielono łącznie 4161 porad. Najwięcej osób skorzystało z poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego. Centrum udzieliło specjalistycznego poradnictwa

łącznie 253 osobom, w tym najczęściej poradnictwa pedagogicznego i rodzinnego, w tym dla rodzin z osobą niepełnosprawną.

Poradnictwo Centrum dotyczyło głównie spraw z zakresu opieki nad dzieckiem, uzyskania, podwyższenia lub wyegzekwowania alimentów, ubezwłasnowolnienia, zrzeczenia się władzy rodzicielskiej, praw osób niepełnosprawnych, opieki nad osobą niepełnosprawną, programów PFRON, dofinansowania przysługującego osobie niepełnosprawnej, zapisów widniejących w orzeczeniach o niepełnosprawności, świadczeń przysługujących osobie niepełnosprawnej, świadczeń z pomocy społecznej, procedury umieszczenia w DPS, procedur ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne, spraw z zakresu kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, ustanowienia kurateli, opieki prawnej, postępowania w sytuacji uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, postępowania w sytuacji kryzysu, przemocy w rodzinie, opieki nad dzieckiem, trudności wychowawczych, kompetencji poszczególnych instytucji.

3. **Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze.**

Centrum udzielało w 2012 roku pomocy na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Z pomocy takiej skorzystały 3 osoby, wypłacono 22 świadczenia na łączną kwotę 10 495,36 zł.

4. **Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mającym trudności w integracji ze środowiskiem.**

Wychowankom mającym trudności w integracji ze środowiskiem udzielana jest pomoc w tym zakresie. Prowadzona jest z tymi osobami praca socjalna ukierunkowana głównie na podejmowanie przez młodych ludzi działań w ramach aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i społecznej oraz uzyskanie świadczeń i pomocy materialnej zgodnie z przepisami prawa.

5. **Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, umieszczanie w nich skierowanych osób oraz nadzór nad ich działalnością.**

W powiecie tomaszowskim funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Tyszowcach, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie. Centrum uczestniczy na zasadnie doradztwa w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój infrastruktury, umieszcza w Domu osoby skierowane przez gminy oraz prowadzi nadzór nad działalnością merytoryczną placówki.

W ramach rozwoju infrastruktury - doradztwo dotyczyło pozyskiwania środków oraz planowania działań w ramach polsko- szwajcarskiego mechanizmu finansowego. W wyniku tego Dom w dniu 31.08.2012 r złożył wniosek na realizację działań

inwestycyjnych na łączną kwotę 2 000 000,00 zł. W ramach rozwoju przeprowadzona została wizja lokalna DPS w Lublinie w celu ewentualnego przekształcenia DPS w Tyszowcach w placówkę spełniającą podobne standardy, co mogłoby rozwiązać problemy, z jakimi boryka się Dom.

Na koniec 2012 roku w DPS przebywało 117 osób, w tym 49 osób przebywających na podstawie przepisów sprzed 2004 roku oraz 68 osób, skierowanych przez gminy na podstawie przepisów obowiązujących od 01.01.2004 roku. W 2012 roku Centrum umieściło 20 osób skierowanych przez gminy. Łącznie w 2012 roku Centrum wydało 84 decyzje o umieszczeniu oraz decyzje o zmianie odpłatności za pobyt w DPS osób przebywających na podstawie przepisów sprzed 2004 roku.

Zgodnie z planem kontroli w grudniu 2012 roku przeprowadzono kontrolę dotycząca „Zakresu pracy socjalnej świadczonej w DPS w Tyszowcach". Informacja o działalności Domu stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszego sprawozdania.

6. Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nadzór nad ich działalnością.

Zgodnie z diagnozą potrzeb na terenie powiatu tomaszowskiego nie występuje zapotrzebowanie na tego typu usługi. Jednocześnie aktualnie nie ma możliwości pozyskania jakichkolwiek środków zewnętrznych na finansowanie zadania.

7. Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz nadzór nad działalnością.

Na terenie powiatu funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim. Centrum współpracuje z OIK na zasadnie doradztwa metodycznego oraz prowadzi nadzór merytoryczny nad jego działalnością. OIK prowadzi interwencję kryzysową, której celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności społecznej. Z usług OIK skorzystało łącznie 341 osób, którym udzielono 1223 porady. Wykonany budżet jednostki na 2012 roku to kwota 217 089,00 zł. Dodatkowo 20 000,00 zł wykorzystane zostało na realizację Programu korekcyjno- edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Informacja o działalności OIK stanowi Załącznik Nr 2 do niniejszego sprawozdania.

8. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach.

Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach prowadzone było przez wszystkich pracowników Centrum. Informacje udzielane mieszkańcom powiatu dotyczyły głównie: uprawnień przysługujących podczas ubiegania się o wsparcie w instytucjach pomocy społecznej, procedur rozpatrywania wniosków i kryteriów uprawniających do tego typu świadczeń, możliwości ubiegania się przez osoby niepełnosprawne o dofinansowanie do zakupu niezbędnych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, zasad korzystania z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, procedur rozpatrywania wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, możliwości ubiegania się w PZON, ZUS, KRUS o wydanie orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych lub o niezdolności do pracy, oraz procedury odwoławczej od tych orzeczeń, możliwości ubiegania się o świadczenia określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, przepisów dotyczących kierowania i ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Udzielanie informacji nie jest stale ewidencjonowane ze względu na to, że jest to czynność czasochłonna i przy tak dużej liczbie osób korzystających z wsparcia Centrum nie jest możliwa do wykonania. Informacje udzielane są klientom zgłaszającym się do jednostki, jak również telefonicznie.

9. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu

Zadanie realizowane jest we współpracy z innymi podmiotami. W 2012 roku zorganizowano 6 szkoleń i spotkań dla pracowników i kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej:

1. „Tworzenie wniosków o dofinansowanie na 2012 rok w ramach systemowych projektów POKL". Szkolenie odbyło się 5 stycznia 2012 r. Udział wzięło 18 osób z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.
2. „Współpraca OPS i NGO w procesie tworzenia lokalnej polityki społecznej". Szkolenie odbyło się w dniach 24 stycznia 2012 r. Przeznaczono je dla kadry pomocy społecznej oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. W szkoleniu uczestniczyło 13 osób.
3. „Spotkanie doradcze z przedstawicielami ROPS w Lublinie dotyczące projektów systemowych w 2012 roku". Szkolenie odbyło się w dniach 21 czerwca 2012 roku. W szkoleniu wzięło 14 osób, przedstawicieli ośrodków i instytucji pomocy społecznej.
4. „Wypełnianie wniosku o płatność oraz Plany Działania na 2013 rok". Szkolenie odbyło się 7 września 2012 roku. W szkoleniu udział wzięło 19 osób. Przeznaczone było dla jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego. Dotyczyło zmian w zasadach aplikowania o środki z EFS.
5. Spotkanie związane z uroczystymi obchodami Dnia Pracownika Socjalnego. Spotkanie odbyło się 21 listopada 2012 roku. W obchodach udział wzięło 112 osób.
6. „Wytyczne i Plany Działania na rok 2013 w ramach PO KL". Szkolenie odbyło się 26 listopada 2012 roku.. W szkoleniu udział wzięło 26 osób, przedstawicieli OPS z terenu powiatu tomaszowskiego.

10. Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.

Doradztwo metodyczne realizowane przez Centrum skierowane było do kierowników i kadry ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu oraz placówek pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej. Do końca 2012 roku udzielono 42 podmiotom doradztwa na tematy dotyczące procedur, zasad i przepisów obowiązujących jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

11. Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Realizując to zadanie Centrum podejmowało następujące działania:

1) We współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie oraz ośrodkami pomocy społecznej zorganizowano wypoczynek dla dzieci z terenu powiatu tomaszowskiego. W 2012 roku 110 dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 15 lat z rodzin najuboższych skorzystało z wypoczynku letniego w ramach którego zorganizowano 4 turnusy w 4 różnych terminach. Wzorem lat ubiegłych Centrum zajmowało się rekrutacją, kompletowaniem dokumentacji oraz kontaktami z ośrodkami i rodzicami. Wydelegowany pracownik Centrum był również obecny w czasie wyjazdu i przyjazdu dzieci na wszystkie zorganizowane turnusy.
2) Dyrektor Centrum będąc Członkiem Zarządu Stowarzyszenia Centrum, skupiającego powiatowe centra pomocy rodzinie z całej Polski reprezentuje interesy pomocy społecznej szczebla powiatowego, a także czynnie uczestniczy w konsultacjach

dotyczących tworzenia prawa z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych i pieczy zastępczej. W 2012 roku Dyrektor uczestniczył w 2 Ogólnopolskich Forach organizowanych przez Stowarzyszenie oraz w spotkaniu u Rzecznika Praw Dziecka.

3) Dwóch pracowników Centrum w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie włączonych jest w skład Zespołów interdyscyplinarnych powołanych przez Wójta Gminy Tomaszów Lubelski oraz Burmistrza Tomaszowa Lubelskiego.
4) Centrum opracowało i realizuje programy wynikające z założeń „Powiatowej Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2007 - 2015" tj. Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tomaszowskim na lata 2011-2015", „Program Wspierania Dziecka i Rodziny w Powiecie Tomaszowskim na lata 2011-2015" oraz „Program Aktywności Lokalnej powiatu tomaszowskiego na lata 2009 – 2013", który został przyjęty Uchwałą Nr XXIII/265/2009 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 30 czerwca 2009 roku.
5) Centrum włącza się w realizację „Programu przeciwdziałania przemocy i wsparcia osób w kryzysie w powiecie tomaszowskim na lata 2008 – 2013", którego koordynatorem jest OIK.

12. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

W okresie od 01.01.2012 roku do dnia 31.12.2012 roku Centrum przekazywało sprawozdania w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu systemu informatycznego POMOST, SAC, posiadających akceptację Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania z realizacji zadań, zarówno okresowe jak i jednorazowe przekazywane były do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz bezpośrednio do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania sporządzali merytoryczni pracownicy Centrum. Jednocześnie wypełniając zapisy znowelizowanej ustawy o pomocy społecznej w 2012 roku po raz pierwszy Centrum przedłożyło Radzie Powiatu a następnie Sejmikowi Województwa Lubelskiego „Ocenę zasobów pomocy społecznej na rok 2011 dla powiatu tomaszowskiego", która zastąpiła dotychczas sporządzany bilans potrzeb pomocy społecznej.

13. Sporządzanie sprawozdawczości, informacji, analiz, raportów z realizowanych zadań.

Centrum sporządza w/w dokumenty z realizowanych zadań na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu, Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, Komisji Budżetu, Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Wojewody Lubelskiego oraz Wydziału Polityki Społecznej, Pełnomocnika Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Oddziału Lubelskiego PFRON, Wojewódzkiego Urzędu Pracy i innych w zależności od potrzeb.

14. Sporządzanie i przedstawienie Radzie Powiatu corocznego sprawozdania Centrum oraz wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Wypełniając zapis ustawowy w dniu 16.03.2012 roku Centrum przedłożyło Radzie Powiatu w Tomaszowie Lubelskim sprawozdanie z działalności w 2011 roku wraz z wykazem potrzeb na 2012 rok.

15. **Sporządzanie i przedstawienie Radzie Powiatu corocznej oceny w zakresie pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej obejmującą w szczególności: infrastrukturę, kadrę, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący; a także osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy.**

W 2012 roku tutejsze Centrum sporządziło ocenę zasobów pomocy społecznej, która od tego roku zastąpiła dotychczas przygotowywany przez jednostki samorządu terytorialnego bilans potrzeb pomocy społecznej. Sporządzona ocena została przedstawiona Radzie Powiatu w Tomaszowie Lubelskim 30 kwietnia b.r., a następnie została przekazana za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie do Sejmiku Województwa Lubelskiego. Ocena wraz z rekomendacjami ma stanowić podstawę planowania budżetu na następny rok, a co za tym idzie ma umożliwić określenie poziomu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w sferze pomocy społecznej oraz wskazać niezbędne działania do ich zapewnienia.

16. **Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.**

W okresie od stycznia do września 2012 roku na terenie powiatu tomaszowskiego nie przebywali cudzoziemcy, którzy uzyskali uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

17. **Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nadzór nad ich działalnością.**

Zadanie to jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat. Ośrodek Wsparcia w Tomaszowie Lubelskim funkcjonuje jako jednostka pomocy społecznej typu dziennego, prowadzona na zlecenie powiatu przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tomaszowie Lubelskim. Ośrodek istnieje od 2007 roku i jest przeznaczony dla osób z zaburzeniami psychicznymi typu B (upośledzenie umysłowe). W analizowanym okresie z usług Ośrodka korzystało 22 osoby. Na działalność Ośrodka w 2012 roku zaplanowano kwotę 232 000,00 zł, określoną w aneksie do umowy zawartej pomiędzy powiatem tomaszowskim a stowarzyszeniem. W 2012 roku wydano łącznie 34 decyzje o skierowaniu oraz decyzje naliczające opłatę za korzystanie z usług Ośrodka.

Informacja o działalności Ośrodka stanowi Załącznik Nr 3 do niniejszego sprawozdania.

18. **Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.**

W ramach zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powstał Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach. Jest to zadanie powiatu z zakresu administracji rządowej. Placówka zapewnia całodobowe, okresowe schronienie ofiarom i świadkom przemocy domowej oraz świadczy specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i podstawowe medyczne na rzecz tych osób konieczności. Centrum współpracuje z SOW na zasadnie doradztwa metodycznego. Budżet SOW w 2012 roku wyniósł 366 000,00zł. Z pobytu w

Ośrodku skorzystało 88 osób. Ponadto 90 osobom z terenu powiatu udzielono pomocy w ramach poradnictwa specjalistycznego.
Informacja o działalności SOW stanowi Załącznik Nr 4 do niniejszego sprawozdania.

Innym działaniem wynikającym z w/w Programu jest realizacja „Programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc". Działanie jest finansowane ze środków budżetu państwa i realizowane przez OIK w Tomaszowie Lubelskim. W 2012 roku na realizację programu wydatkowano kwotę 20 000 zł. Program ukończyło 15 osób.

III. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 roku, poz. 135 z późn. zm.), wprowadzająca daleko idące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wyłączyła z systemu pomocy społecznej zadania z zakresu organizowania właściwej opieki dzieciom pozbawionym tej opieki w środowisku rodzinnym, zmieniła typologię rodzin zastępczych i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ustawa wprowadziła nowe zasady finansowania rodzinnej pieczy zastępczej.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta Tomaszowski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim, które zarządzeniem Starosty nr 52 z dnia 8 grudnia 2011r. wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego. Za prawidłową realizację zadań odpowiada wyodrębniony w Dziale ds. pomocy społecznej i pieczy zastępczej Zespół do spraw pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Powiatowy program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej opracowany zostanie w drugiej połowie 2013 roku. Program może być uchwalony na podstawie zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, który umieszczony został w dziale VI niniejszego sprawozdania.

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat. Sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Wszystkie dzieci z powiatu tomaszowskiego przebywające w pieczy zastępczej zostały umieszczone na podstawie orzeczeń sądu. Głównymi powodami umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych są najczęściej: uzależnienia rodziców, bezradność opiekuńczo- wychowawcza, pobyty rodziców za granicą. Na terenie powiatu tomaszowskiego w 2012r. funkcjonowało 58 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 89 wychowanków. Szczegółowo obrazują to tabele 1 i 2:

Tabela 1. Rodzaje rodzin zastępczych w powiecie tomaszowskim

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Spokrewnione (dziadkowie i rodzeństwo)	44	68
Niezawodowe	13	18
Zawodowe	1	3
Łącznie	**58**	**89**

Tabela 2. Rodzinna piecza zastępcza w powiecie tomaszowskim w 2012r.

Gmina	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe		Ogółem	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Miasto Tomaszów Lubelski	10	14	3	3	-	-	13	17
Bełżec	1	1	-	-	-	-	1	1
Jarczów	3	3	2	3	-	-	5	6
Lubycza Królewska	1	2	1	1	-	-	2	3
Łaszczów	2	3	-	-	-	-	2	3
Susiec	4	4	1	2	-	-	5	6
Tarnawatka	1	1	1	1	-	-	1	2
Telatyn	1	2	-	-	-	-	1	2
Gmina Tomaszów Lubelski	11	20	2	2	1	3	14	25
Tyszowce	2	2	-	-	-	-	2	2
Ulhówek	7	15	-	-	-	-	7	15
Rachanie	1	1	3	6	-	-	4	7
Łącznie	**44**	**68**	**13**	**18**	**1**	**3**	**58**	**89**

W 2012r. na terenie powiatu powstało 8 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 14 dzieci. Jednocześnie w okresie sprawozdawczym 15 dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą, z czego 1 dziecko powróciło, za zgodą Sądu Rodzinnego pod opiekę matki, 14 zaś usamodzielniło się.

Na rodzinną pieczę zastępczą w powiecie tomaszowskim w 2012r. wydatkowano kwotę 609 099,00 zł. Szczegółowo przedstawia to tabela 3.

Tabela 3. Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w powiecie tomaszowskim w 2012r. w zł

Rodzaj świadczenia	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe	
	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki
Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych	655	375 848	198	183 798	36	36 000
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	23	4 853	-	-	-	-
Świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	4	3 600	-	-	2	5 000
Łącznie	**682**	**384 301**	**198**	**183 798**	**38**	**41 000**

Dla każdego z wychowanków pieczy zastępczej przygotowywano, we współpracy z asystentem rodziny/ pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pochodzenia dziecka, rodziną zastępczą i innymi osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, plan pomocy temu dziecku. Rodzinom zastępczym udzielano pomocy w realizacji zadań wynikających z ustawy o pieczy zastępczej (art.40.1). Dla każdej rodziny zastępczej prowadzono odrębną dokumentację. Praca z rodzinami zastępczymi i członkami tych rodzin była prowadzona zarówno w ich miejscu zamieszkania jak i w siedzibie Centrum. Wszystkim rodzinom zastępczym zapewniono dostęp do specjalistycznej pomocy dla umieszczonych w nich dzieci, głównie psychologicznej i pedagogicznej. Współpracowano w tym zakresie z pedagogami szkolnymi, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Tomaszowie Lubelskim.

Dzieci pochodzące z terenu powiatu tomaszowskiego przebywają również w rodzinach zastępczych w powiatach na terenie całego kraju. Powiat finansuje koszty pobytu dzieci w tych rodzinach na podstawie zawartych porozumień - tabela 4.

Tabela 4. Porozumienia z innymi powiatami

Lp.	**Nazwa powiatu**	**Liczba umieszczonych dzieci**	**Wydatki w zł**
1	Miasto Przemyśl	3	57 456,33
2	Powiat Złotowski	1	3 755,04
3	Powiat Biłgorajski	1	14 400
4	Powiat Kraśnicki	1	15 100
5	Powiat Lubaczowski	1	7916,40
6	Powiat Zamojski	1	6 720,00
7	Powiat hrubieszowski	1	10 658,40
8	Powiat Biłgorajski	1	13 200,00
Łącznie		**10**	**129 206,20**

Dzieci pozbawione opieki rodziców umieszczane są w pierwszej kolejności w rodzinach zastępczych, a następnie w placówkach opiekuńczo- wychowawczych. W 2012 r. skierowano 2 dzieci (rodzeństwo) z gminy Łaszczów do Domu Dziecka Nr 2 w Zwierzyńcu. Jednocześnie w okresie sprawozdawczym placówki opuściło 5 wychowanków, z czego 2 usamodzielniło się, 1 dziecko zostało adoptowane, 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, 1 zostało umieszczone w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

W placówkach opiekuńczo- wychowawczych w 2012r. przebywało 30 wychowanków, co obrazuje tabela 4.

Tabela 5. Dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych

Placówka opiekuńczo- wychowawcza	**Liczba dzieci**
Dom Dziecka w Zamościu	6
Dom Dziecka Nr 1 w Zwierzyńcu	10
Dom Dziecka Nr 2 w Zwierzyńcu	2
„Nasz Dom” Tuligłowy	3
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Łabuniach	4
Dom Dziecka Nr 3 w Lublinie	1
Wioska Dziecięca w Siedlcach	4
Łącznie	**30**

Za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w 2012r., na podstawie zawartych porozumień z powiatami prowadzącymi placówki, powiat tomaszowski poniósł wydatki na łączną kwotę 1 230 528,35 zł.

Pracownicy Centrum uczestniczyli w spotkaniach zespołów stałych do spraw oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej instytucjonalnej, organizowanych przez poszczególne placówki.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła zmiany stanu prawnego, który wpłynął na zmianę w sposobie funkcjonowania rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych. Zmiany ustawowe wpłynęły również na wysokość nakładów finansowych powiatu na zabezpieczenie dzieciom bezpiecznego środowiska wychowawczego. Poniższa tabela obrazuje zmiany, jakie nastąpiły w tym zakresie w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 6. Porównanie liczby rodzin i dzieci w rodzinach zastępczych i umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych oraz wydatki ponoszone na ten cel w latach 2011 i 2012.

Wyszczególnienie	**2011**	**2012**
Liczba rodzin zastępczych	53 w tym 48 spokrewnionych i 5 niespokrewnionych	58 w tym 44 spokrewnionych, 13- niezawodowych i 1 zawodowa
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	79	89
Liczba nowo ustanowionych rodzin zastępczych	9	8
Liczba dzieci skierowanych do rodzin zastępczych	15	14
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	14 /8 postanowień Sądu/	2 /jedno postanowienie Sądu/
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ogółem	40	30
Wydatki na rodziny zastępcze w zł	490 402	609 099
Wydatki na placówki opiekuńczo – wychowawcze w zł	1 290 962	1 230 528

Po roku funkcjonowania ustawy stwierdzić należy, że nieznacznie zmalała liczba rodzin spokrewnionych, natomiast wzrosła liczna rodzin niezawodowych i zawodowych w stosunku do roku poprzedniego. Wynika to z faktu, ze niektóre rodziny spokrewnione z mocy ustawy przekształciły się w rodziny niezawodowe. Dodatkowo powstała jedna rodzina zawodowa. Wzrosła liczba dzieci w rodzinach zastępczych, natomiast liczba nowych rodzin zastępczych oraz dzieci skierowanych do tych rodzin utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Wydatki ponoszone na dzieci w pieczy zastępczej w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o kwotę 118 697 zł. Wzrost wynikał z większej liczby dzieci oraz wzrostu wysokości świadczeń dla rodzin zastępczych. Na placówki opiekuńczo -

wychowawcze wydatkowano kwotę mniejszą o 60 434 zł. Kwota ta jest niższa niż w roku poprzednim, ponieważ w placówkach przebywało o 10 dzieci mniej.

Można jednocześnie stwierdzić, że dla rodzin zastępczych, w których wychowywało się 89 dzieci, wydatkowano o połowę mniej środków, niż na placówki opiekuńczo – wychowawcze, w których przebywało jedynie 30 dzieci.

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Centrum otaczało wsparciem wychowanków pieczy zastępczej. 13 wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą (zarówno rodzinną jak i instytucjonalną) po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej usamodzielnianych jest na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów. Pozostałych 28 wychowanków usamodzielnia się na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie zapisów w/w ustawy. Wszystkim usamodzielnianym udzielano pomocy w opracowywaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, wszechstronnego wsparcia, poradnictwa oraz wypłacano świadczenia pieniężne. W 2012r. łącznie wypłacono 330 świadczeń na kontynuowanie nauki na kwotę 161 100,00 zł., z tego:

1) 30 wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie 270 świadczeń na kwotę 131 765,00 zł., przy czym 11 korzystało ze świadczeń według aktualnych przepisów, 19- według przepisów obowiązujących przed 2012 rokiem,
2) 7 wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej w liczbie 60 świadczeń na kwotę 29 334,00 zł., przy czym 1 osoba korzystała ze świadczeń według aktualnych przepisów, 6- według przepisów obowiązujących przed 2012 rokiem.

W okresie sprawozdawczym udzielano także pomocy na usamodzielnienie w formie pieniężnej i rzeczowej. Z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie skorzystały 4 osoby, w tym: 1 wychowanek opuszczający rodzinną pieczę zastępczą w kwocie 6 588,00 zł. oraz 3 osoby opuszczające instytucjonalną pieczę zastępczą, przy czym 2 osoby otrzymały kwotę po 6 588,00 zł. dla każdej z nich, natomiast 1 osoba, usamodzielniająca się na podstawie aktualnych przepisów, otrzymała kwotę 6 600,00 zł. 1 osoba opuszczająca instytucjonalną pieczę zastępczą otrzymała także pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej na podstawie dotychczasowych przepisów na kwotę 4 941,00 zł.

4. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

Centrum dąży do rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Prowadzi stały nabór kandydatów na rodziny zastępcze i zapewnia udział w bezpłatnym szkoleniu. Następnie udzielana jest rodzinom pomoc w nawiązaniu kontaktów z dziećmi, które mogą być wychowane w pieczy zastępczej. Wszystkim rodzinom zastępczym udzielana jest pomoc w wypełnianiu zadań wynikających z pieczy zastępczej.

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Na terenie powiatu tomaszowskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza. W związku ze zmianą zasad umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy

zastępczej aktualnie nie występuje konieczność utworzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu. W przypadku konieczności zabezpieczenia dzieciom opieki w placówce podejmowana jest współpraca z powiatem zamojskim i miastem Zamość. Zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy zawierane jest porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości ponoszonych wydatków.

6. **Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.**

Centrum stale prowadzi nabór kandydatów na rodziny zastępcze, którym zapewnia bezpłatne szkolenie w tym zakresie. Dwóch pracowników Centrum ukończyło szkolenie „Rodzina", które zostało uzupełnione w terminie 15- 17.06.2012 r. i uzyskało uprawnia do prowadzenia szkoleń dla kandydatów. 2 lipca 2012r. zawarto umowę licencyjną ze Stowarzyszeniem Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych „PRO FAMILIA" z siedzibą w Krakowie na korzystanie z programu „Rodzina", co uprawnia Centrum do korzystania z programu na czas nieokreślony.

W wyniku prowadzonego naboru w ubiegłym roku zgłosiło się 4 kandydatów. Od październiku 2012 roku rozpoczęto ich szkolenie. Przewidywany termin ukończenia szkolenia to czerwiec 2013r.

7. **Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa.**

W 2012r. dla rodzin zastępczych zorganizowano spotkania w ramach grupy wsparcia. Zaproszenia do udziału w spotkaniach skierowano do wszystkich rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu tomaszowskiego. Odbyło się 6 spotkań grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, w których łącznie wzięło udział 36 rodziców zastępczych. Zajęcia prowadził psycholog. W sierpniu 2012r. zapewniono rodzinom zastępczym udział w treningu kompetencji wychowawczych. Wzięło w nim udział 29 osób. Ponadto 30 rodziców zastępczych skorzystało z indywidualnego doradztwa psychologicznego.

8. **Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.**

Nabór kandydatów na rodziny zastępcze prowadzony jest stale przez Centrum. Informacje o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przekazywane były za pośrednictwem różnorodnych mediów, m.in. ogłoszenie na stronie internetowej, informacje na tablicy ogłoszeń, w czasopismach lokalnych, regionalnych, informacje udzielane osobom zainteresowanym przez pracowników telefonicznie bądź w siedzibie Centrum. Ponadto 30 września 2012r. zorganizowany został Piknik Rodzinny promujący rodzicielstwo zastępcze, w ramach którego osobom zainteresowanym rozdano materiały informacyjne i ulotki.

9. **Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zwierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej.**

Na wniosek Sądu tutejsze Centrum opiniuje kandydatów ubiegających się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Opinię wydaje się na podstawie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów. W 2012r. wydano 6 opinii o kandydatach na rodziny zastępcze.

10. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

We wrześniu 2012r. przygotowano program szkolenia dla 4 osób, kandydatów na rodziny zastępcze. W roku 2012r. odbyły się 4 spotkania szkoleniowe. Przewidywany termin zakończenia szkolenia to czerwiec 2013r.

11. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie zaświadczeń ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego.

Centrum nie prowadziło w 2012 roku szkoleń na dla kandydatów na pełnienie funkcji dyrektora, ponieważ powiat nie prowadził placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego.

12. Zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby.

Centrum w 2012r. umożliwiło 30 rodzinom zastępczym funkcjonującym na terenie powiatu udział w projekcie systemowym „Aktywność szansą rozwoju". W ramach projektu 29 rodziców zastępczych ukończyło trening kompetencji wychowawczych, 30 skorzystało z indywidualnego poradnictwa psychologicznego.

13. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.

Od 2012r. umożliwiono rodzinom zastępczym spotkania w ramach grup wsparcia. Grupy prowadzi psycholog. Przewidziano łącznie 20 spotkań w terminie listopad 2012r. – kwiecień 2013r. W 2012r. odbyły się 3 spotkania dla dwóch grup w dniach: 8 listopada 2012r., 22 listopada 2012r., 6 grudnia 2012r. W spotkaniach tych wzięło udział 36 rodziców zastępczych.

14. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych są zgłaszane do ubezpieczenia przy rodzicach zastępczych, korzystają z bezpłatnej opieki lekarskiej i mają zapewniony dostęp do niezbędnych badań lekarskich.

15. Prowadzenie rejestrów danych i przekazywanie tych danych do właściwego sądu o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka został sporządzony w grudniu 2012r., a dane z rejestru przekazano do właściwego sądu.

16. **Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.**

Centrum stale współpracowało z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie kompletowania dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej. W 2012 roku w 8 rodzinach zastępczych umieszczono 14 dzieci. W związku z powyższym Centrum nawiązywało kontakty z gminą pochodzenia dziecka w celu wymiany informacji oraz uzyskania danych o rodzinie dziecka, rezultatach pracy prowadzonej przez pracownika socjalnego i istnieniem lub brakiem możliwości powrotu dziecka do rodziny.

17. **Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy.**

W ramach projektu systemowego utworzono Klub Wolontariatu, który przeszkolił wolontariuszy do świadczenia pracy na rzecz różnych kategorii beneficjentów projektu, w tym w rodzin zastępczych. Rodziny zastępcze mieli możliwość korzystania z pomocy wolontariuszy.

18. **Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.**

Centrum stale współpracowało z w/ w instytucjami w zakresie sporządzania oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz opracowywaniu planu pomocy dziecku.

19. **Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.**

Rodziny zastępcze stale korzystały ze specjalistycznego poradnictwa głównie pedagogicznego i prawnego udzielanego przez pracowników Centrum. Poradnictwo psychologiczne i terapia prowadzona była w razie potrzeb w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Ośrodku Interwencji Kryzysowej, a także w szkołach, do których uczęszczają wychowankowie.

20. **Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinna pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego.**

Rodziny zastępcze miały możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego w zakresie prawa rodzinnego świadczonego przez zatrudnionego w Centrum radcę prawnego. W 2012r. udzielono 20 porad prawnych.

21. **Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.**

Informacja o całokształcie sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej i opinia o zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej dokonywana była dla każdego wychowanka przynajmniej raz na 6 miesięcy. W wyznaczonych ustawą terminach informacje o całokształcie sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz opinie o zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej przekazywane były do sądu rodzinnego.

22. Prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą.

Centrum stale prowadzi działalność, której celem jest pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze. Kandydaci mogą uzyskać od pracowników szczegółowe informacje dotyczące warunków, które należy spełnić, aby zostać rodziną zastępczą oraz informacje na temat szkolenia i całej procedury kwalifikacyjnej. Okoliczności dotyczące spełniania podstawowych warunków ustawowych ustala się na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej podczas wizyty w miejscu zamieszkania kandydatów oraz podczas spotkań w siedzibie Centrum. Kolejnym etapem są badania psychologiczno- pedagogiczne oraz szkolenie kandydatów. Uprawnienia do szkoleń kandydatów posiadają dwaj pracownicy Centrum. Rodziny zastępcze z terenu powiatu tomaszowskiego stele mogą liczyć na wsparcie merytoryczne, poradnictwo oraz są kierowani w razie potrzeb do instytucji profesjonalnie zajmujących się konkretnymi problemami. W 2012r. umożliwiono rodzinom zastępczym udział w treningu kompetencji wychowawczych. Wzięło w nim udział 29 osób. Ponadto 30 rodziców zastępczych skorzystało z indywidualnego doradztwa psychologicznego. Rodziny zastępcze miały możliwość uczestnictwa w spotkaniach grup wsparcia, wymiany doświadczeń z osobami sprawującymi pieczę zastępczą.

23. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W 2012r. nie przeprowadzono tego typu działań. Centrum nie zatrudnia psychologa oraz pedagoga specjalizujących się w tym temacie. Realizację badań pedagogicznych i psychologicznych wykonuje ramach zlecenia Organizator Pieczy Zastępczej w Zamościu, natomiast analiza sytuacji życiowej kandydatów prowadzona jest przez pracowników Centrum.

24. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Na rzecz rodzin zastępczych prowadzone było poradnictwo specjalistyczne. Rodziny korzystały ze wsparcia ze strony pracowników Centrum, zapewniono im także możliwość udział w grupach wsparcia oraz możliwość współpracy z psychologiem OIK.

25. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

W 2012 roku Centrum przekazywało sprawozdania w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu systemu informatycznego POMOST, SAC, posiadających akceptację Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania z realizacji zadań, zarówno okresowe jak i jednorazowe przekazywane były do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz bezpośrednio do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania sporządzali merytoryczni pracownicy Centrum.

26. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

Informacje o dzieciach z uregulowana sytuacją prawną zgłaszane były do ROPS Oddział w Zamościu. Zgłoszenie dziecka mimo, że ma charakter obligatoryjny, wymagało konsultacji z rodziną zastępczą, pedagogiem, psychologiem, pracownikiem gminy udzielającym pomocy rodzicom dziecka. Na podstawie zebranych informacji sporządzana była opinia o zasadności pobytu w pieczy zastępczej, która wraz ze zgłoszeniem przekazana była do Sądu i Ośrodka Adopcyjnego. W 2012r. 6 dzieci zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego.

27. Organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Na terenie powiatu funkcjonuje jedna rodzina zawodowa. Rodzina ta w minionym roku nie korzystała z pomocy rodziny pomocowej. W razie potrzeby planowane jest udzielenie tego typu wsparcia.

28. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Centrum w 2012 roku ubiegało się o środki z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Aplikowano o środki z „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012". Wniosek „Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej- druga edycja" zakwalifikowany został do realizacji na kwotę 4 338,05 zł., z czego kwota dotacji wyniosła 3 036,00 zł. W ramach programu zatrudniono koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej na okres od dnia 15 października 2012r. do dnia 31 grudnia 2012r. Opieką tego koordynatora objętych zostało 15 rodzin zastępczych.

W roku 2012 roku w ramach 2 umów zawartych z Wojewodą Lubelskim o dofinansowanie w formie dotacji celowej zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pozyskano również środki w łącznej wysokości 28 373,00 zł, w tym:

1) kwotę 23 700,00 zł. na obowiązkowe zwiększenie wysokości świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, które z dniem 1 stycznia 2012 roku z rodzin zastępczych spokrewnionych przekształciły się w rodziny zastępcze niezawodowe,
2) kwotę 988,00 zł. na realizację pomocy na kontynuowanie nauki dla osób, którym odmówiono pomocy na kontynuowanie nauki z powodu przekroczenia kryterium ustawowego,
3) kwotę 3 685,00 zł. na dofinansowanie wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej.

29. Wytaczanie za rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne.

Dyrektor Centrum wytacza powództwa o świadczenia alimentacyjne, składając w Sądzie odpowiednim dla miejsca zamieszkania rodzica pozew o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W 2012 roku Dyrektor wytoczył jeden pozew na rzecz dwojga dzieci przebywających w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Zasądzono alimenty w kwocie po 150,00 zł. miesięcznie na każde dziecko. Jednocześnie prowadzona była praca z rodzicami zastępczymi, aby samodzielnie wnosili pozwy o zasądzanie alimentów na rzecz wychowywanych przez siebie dzieci.

30. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

Centrum organizowało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze poprzez wspieranie procesów usamodzielnienia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Z osobami zamieszkałymi na terenie naszego powiatu prowadzona była praca socjalna, ukierunkowana głównie na podejmowanie przez nie działań w ramach aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i społecznej oraz uzyskanie świadczeń i pomocy materialnej zgodnie z przepisami prawa. Ponadto wychowankom zapewniana była możliwość udziału w projektach do nich adresowanych (stypendia pomostowe, projekt systemowy „Aktywność szansą rozwoju"), udzielana była również pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i życiowych.

31. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo- wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.

Powiat tomaszowski za pośrednictwem Centrum finansował świadczenia na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. W roku 2012 w powiecie funkcjonowało 58 rodzin zastępczych, w których przebywało 89 dzieci, przy czym 68 dzieci w 44 rodzinach zastępczych spokrewnionych, 18 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych i 3 dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej. Zgodnie z art.226 ust.1 pkt.1 lit.b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 12 rodzin zastępczych przekształcono z rodzin zastępczych spokrewnionych w rodziny zastępcze niezawodowe, co wiązało się ze zwiększeniem wysokości świadczeń pieniężnych dla tych rodzin.

Łącznie na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano w roku 2012 kwotę 609 099 zł. (w tym świadczenia miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanych do rodzin zastępczych dzieci oraz dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dzieci niepełnosprawnych).

32. Finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo- wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne.

Powiat tomaszowski finansował pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze. W roku 2012 pomocą pieniężną na kontynuowanie nauki objęto:

1) 30 wychowanków rodzin zastępczych, którym wypłacono 270 świadczeń na łączną kwotę 131 765,00 zł.,
2) 7 wychowanków placówek opiekuńczo- wychowawczych, którym wypłacono 60 świadczeń na łączną kwotę 29 334,00 zł.

Udzielono także pomocy pieniężnej na usamodzielnienie 1 wychowankowi rodziny zastępczej w kwocie 6 588,00 zł. jednorazowo i 3 wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych w kwotach: 2 osobom po 6 588,00 zł. jednorazowo i 1 osobie 6 6600,00

zł. jednorazowo. Jedna osoba opuszczająca placówkę opiekuńczo- wychowawcza otrzymała pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej na kwotę 4 941,00 zł.

33. Ustalanie odpłatności rodzicom za pobyt ich dziecka w pieczy zastępczej oraz innym osobom zobowiązanym do odpłatności a wymienionym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zobowiązani są do ponoszenia opłat z tego tytułu. W 2012 roku opłatę ustalono jednemu rodzicowi. Ponadto wydano 51 decyzji w sprawie odstąpienia od ustalania opłat, z uwagi na trudną sytuację dochodową, majątkową, zdrowotną i rodzinną rodzica, z uwzględnieniem Uchwały Nr XV/178/2012 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z 11 maja 2012r. w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej /Dz. Urz. Woj. Lub. poz. 1798/. Oprócz rodziców do ponoszenia opłat zobowiązani są również pełnoletni wychowankowie, którzy po osiągnięciu pełnoletności nadal pozostają w pieczy zastępczej. W 2012 roku opłatę ponosiło 6 wychowanków. Wysokość opłaty uzależniona była od wysokości dochodu osoby zobowiązanej (alimentów, renty rodzinnej, uposażenia rodzinnego). Łącznie w roku 2012 z opłat ustalonych w drodze decyzji administracyjnych na rachunek Centrum wpłynęła kwota 14 571,12 zł.

34. Prowadzenie spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez gminę właściwą wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w wysokości i warunkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z nową ustawą gmina, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie. W pierwszym roku pobytu dziecka jest to 10% wydatków na ten cel.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku Centrum prowadziło 5 spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez gminę właściwą w/w wydatków. W 2012 roku 3 gminy z terenu powiatu tomaszowskiego, tj.: gmina Tomaszów Lubelski, miasto Łaszczów i gmina Ulhówek ponosiły wydatki na opiekę i wychowanie 9 dzieci umieszczonych w 4 rodzinach zastępczych oraz opiekę i wychowanie 2 dzieci w placówce opiekuńczo- wychowawczej. Z tego tytułu powiat tomaszowski otrzymał kwotę 7 524,68 zł., co stanowiło 10% wydatków ponoszonych na dzieci umieszone w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej.

IV. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKREU REHABILITACJI SPOLECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Podstawa prawna do realizacji zadań z rehabilitacji społecznej

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w art. 35a określa zadania, które realizuje powiat. Zadania dotyczące rehabilitacji społecznej, wykonuje Centrum.

Powiat tomaszowski otrzymuje corocznie, zgodnie z algorytmem, środki finansowe pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki te zgodnie z Uchwałą nr XV/177/2012 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 11 maja 2012 roku w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz wysokości środków przeznaczonych na ich realizację w powiecie tomaszowskim na 2012 rok z późn. zm. wydatkowane zostały na zadania określone w w/w ustawie. Inne

działania na rzecz osób niepełnosprawnych, np. realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd", „Programu wyrównywania różnic między regionami II" czy też włączenie osób niepełnosprawnych do aktywnej integracji z wykorzystaniem środków UE wynika z rozeznanych potrzeb. Przyczynia się jednocześnie do polepszenia pozycji osób niepełnosprawnych na rynku pracy i ułatwia ich funkcjonowanie w środowisku społecznym.

2. **Opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.**

„Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tomaszowskim na lata 2011-2015" to dokument w oparciu o który podejmowane były działania na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Program zawiera szeroki i kompleksowy plan działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Obejmuje wszystkie dziedziny i przejawy życia w aspekcie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych, społeczności lokalnej i jest zgodny z założeniami „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2007-2015". Działania wynikające z Programu realizowane były w trybie ciągłym.

3. **Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności.**

Działania te realizowane były na bieżąco i obejmowały kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych. Wsparcie miało na celu przyznanie pomocy materialnej w postaci dofinansowania ze środków PFRON, ale także obejmowało działania zmierzające do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w wymiarze społecznym, zawodowym i osobistym. W 2012 roku Centrum aktywnie włączyło się w działania podejmowane przez kobiety dotknięte chorobą nowotworową piersi. Kobiety były motywowane do spotkań, do rozwijania kontaktów społecznych, a także do podejmowania działań w kierunku sformalizowania swojej działalności. W marcu 2012 roku nieformalna grupa mieszkanek powiatu tomaszowskiego uzyskała wpis do Krajowego Rejestru Sądowego i została zarejestrowana jako Stowarzyszenie kobiet po leczeniu raka piersi „Tomaszowskie Amazonki".

Przychylając się do inicjatywy organów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej powiat tomaszowski podjął działania w celu zwiększenia liczby miejsc w dwóch WTZ. Od 1 grudnia 2012 roku Warsztat Terapii Zajęciowej w Tomaszowie Lubelskim rozszerzono o 5 nowych miejsc. W związku z tym zwiększone zostały środki finansowe o kwotę 57 000,00 zł (na adaptację i wyposażenie warsztatu – 50 835,00 zł oraz bieżącą działalność – 6165,00 zł) ze środków PFRON oraz o kwotę 685,00 zł ze środków powiatu. Wniesiony został także wkład własny Stowarzyszenia w kwocie 5 648,33 zł.

Od 1 grudnia 2012 roku o 5 nowych uczestników rozszerzono również Warsztat Terapii Zajęciowej w Muratynie. W związku z rozszerzeniem zwiększone zostały środki finansowe o kwotę 51 000,00 zł (na adaptację i wyposażenie warsztatu – 44 835,00 zł oraz bieżącą działalność – 6165,00 zł) ze środków PFRON, o kwotę 685,00 zł ze środków własnych powiatu oraz wniesiony został wkład Stowarzyszenia w kwocie 4 981,66 zł.

Pracownik Centrum uczestniczył w okresie od 28 września do 31 października 2012 roku w szkoleniu „Kurs języka migowego", które trwało 72 godziny i obejmowało intensywną naukę posługiwania się tym językiem. Dzięki temu niepełnosprawni klienci

Centrum przy ubieganiu się o uzyskanie wsparcia mogli swobodnie porozumiewać się w języku migowym.

4. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny a także organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych korzystały z porad Centrum. Poradnictwo świadczył doradca ds. osób niepełnosprawnych i inni pracownicy.

Udzielane poradnictwo i podejmowane działania miały na celu zwiększenie świadomości i wiedzy w zakresie ograniczeń zdrowotnych osób niepełnosprawnych oraz przybliżenie możliwości rozwoju i wyjścia z trudnych życiowych sytuacji. Udzielono 103 specjalistycznych porad na temat różnych zagadnień dotyczących funkcjonowania osób niepełnosprawnych w codziennym życiu. Poradnictwo udzielane było bezpośrednio w siedzibie Centrum, jak też telefonicznie.

5. Prowadzenie doradztwa na rzecz osób niepełnosprawnych.

W ramach prowadzonego doradztwa na rzecz osób niepełnosprawnych udzielano poradnictwa specjalistycznego osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu tomaszowskiego. Ponadto prowadzona była na bieżąco współpraca z asystentem osób niepełnosprawnych uczestniczących w projekcie systemowym „Aktywność szansą rozwoju" współfinansowanego z EFS i udzielane było doradztwo oraz wsparcie celem poprawy funkcjonowania tych osób w środowisku. Założeniem doradztwa dla beneficjentów projektu było zwiększenie ich świadomości i wiedzy dotyczącej własnych ograniczeń zdrowotnych, przekazanie aktualnych informacji na temat uprawnień i ulg przysługujących osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej.

6. Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa.

Na potrzeby pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie przekazano pisemną informację o działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tomaszowskim za rok 2011 dotyczącą m.in. realizacji zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, realizacji powiatowej strategii i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz programów, projektów przy udziale środków unijnych.

7. Sporządzanie sprawozdawczości, analiz, raportów z realizowanych zadań.

Na potrzeby PFRON sporządzane były kwartalne sprawozdania z realizacji zadań w ramach udzielonych dofinansowań ze środków Funduszu przekazanych algorytmem, jak również sprawozdania kwartalne do Oddziału Lubelskiego PFRON z programów: Pilotażowego programu „Aktywny samorząd" i „Programu Wyrównywania różnic między regionami II". Obejmowały one zarówno liczbę osób, którym udzielono wsparcia finansowego, jak też kwotę wypłaconych środków finansowych, ogólną liczbę złożonych wniosków oraz zawartych umów. Ponadto na potrzeby rożnych organów udostępniane były dane dotyczące skali niepełnosprawności na terenie powiatu tomaszowskiego min. do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej organów realizujących projekty min. Fundacji Rozwoju Aktywności, Lubelskiemu Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych w Lublinie.

8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób.

W 2012 roku miały miejsce spotkania doradcy z nieformalną grupą tomaszowskich amazonek celem inicjowania i wspierania działań na rzecz kobiet dotkniętych chorobą nowotworową. Efektem tej współpracy było utworzenie stowarzyszenia „Tomaszowskie Amazonki" działającego na terenie powiatu tomaszowskiego. Ponadto stowarzyszenia działające w powiecie na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych na bieżąco były informowane o możliwościach uzyskania wsparcia w swoich działaniach w ramach m.in. konkursów (9 konkurs nr 1/2012, 2/2012 organizowanych przez ROPS), programów m.in. „Aktywny Samorząd", „Program wyrównywania różnic między regionami II", inicjatywach organizacji działających lokalnie.

9. Dofinansowanie:

a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

W ramach tego zdania 346 osób ubiegało się o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym (w tym 86 opiekunów). 10 osób zrezygnowało z uczestnictwa jeszcze przed rozpatrzeniem wniosków. Dofinansowanie otrzymało 336 osób na kwotę 284 974,00 zł. Z przyznanego dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego zrezygnowało 33 osoby wraz z opiekunami. Ogółem wypłacono dofinansowanie dla 303 osób na łączną kwotę 248 333,00 zł.

b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych:

Na dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przeznaczono kwotę 26 766,00 zł. Wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON złożyły następujące organizacje i otrzymały dofinansowanie na realizację poniższych inicjatyw:

- Polski Związek Niewidomych na zadanie: "Spotkanie z okazji Światowego Dnia Białej Laski";
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Narządu Ruchu "PROMYK" na zadanie: "Tenis a niepełnosprawni";
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Otwarta Dłoń" na zadanie: "Przegląd twórczości scenicznej osób niepełnosprawnych";
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym na zadanie: "Powitajmy Maleńkiego";
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym na zadanie: "Festyn rodzinny";
- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym na zadanie: "Uroczyste Obchody Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością intelektualną";
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Otwarta Dłoń" na zadanie: „Mikołajkowe spotkanie z magiczną muzyką";
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Narządu Ruchu "PROMYK" na zadanie: „Integracyjne spotkanie opłatkowe";
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski „SAMARYTANIN" na zadanie: Spotkajmy się przy wigilijnym stole";
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim z siedzibą w Pasiekach na zadanie: „Spotkanie opłatkowe".

c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

Na dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym przeznaczono łącznie kwotę

306 956,00 zł. Przyjęto łącznie 605 wniosków. O dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych mogły ubiegać się osoby wymagające zaopatrzenia w tego typu przedmioty, które otrzymały na ten cel dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz gdy spełniły warunki dochodowe. W 2012 roku w ramach tego zadania przyznano dofinansowanie w kwocie 278 930 zł. 59 wniosków dotyczyło niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w wysokości 52 738,00 zł. Najczęściej dofinansowanie dotyczyło zakupu pieluchomajtek, cewników, worków do zbiórki moczu, aparatów słuchowych i wkładek usznych, wózków inwalidzkich, protez oraz butów ortopedycznych.

Ponadto w ramach w/w zadania 26 osobom niepełnosprawnym udzielono dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. Na ten cel wydatkowano kwotę 28 026,00 zł. Dzięki dofinansowaniu osoby niepełnosprawne zakupiły łóżka rehabilitacyjne, rotory, rowery rehabilitacyjne, orbitrek, piłki, masażery, drabinki, matę do ćwiczeń i inne.

d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W okresie objętym sprawozdawczością złożono ogółem 181 wniosków na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się na łączną kwotę 726 441,00 zł. W ramach w/w zadania zawarto 158 umów na łączną kwotę 486 725,00 zł, natomiast wypłacono dofinansowanie dla 156 beneficjentów w wysokości 470 168,00 zł, w tym:

- 30 umów zawarto na likwidację barier architektonicznych na łączną kwotę 296 371,00 zł,
- 66 umów zawarto na likwidację barier w komunikowaniu się na kwotę 104 822,00 zł,
- 60 umów zawarto na likwidację barier technicznych na kwotę 68 975,00 zł**.**

W 23 przypadkach wnioski na bariery nie zostały zrealizowane ze względu: na pogorszenie stanu zdrowia osób niepełnosprawnych, brak wkładu własnego, wyczerpania pili środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

e) rehabilitacji dzieci i młodzieży.

Rehabilitacja dzieci i młodzieży zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON odbywa się w ramach realizacji zadań: dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, z czego skorzystało 60 dzieci, dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych przyznane dla 39 dzieci na kwotę 36 777 zł, jak również w ramach likwidacji barier. Na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych dla dzieci wpłynęło 7 wniosków dotyczących przystosowania łazienki, wykonania podjazdu dla dzieci niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim. Zrealizowano 3 wnioski na likwidację barier architektonicznych na kwotę 34 876,81 zł. O dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się ubiegało się 14 dzieci, przedmiotem dofinansowania były laptopy. 1 osoba nie spełniała warunków do otrzymania dofinansowania. Dofinansowanie otrzymało 13 dzieci na łączną kwotę 20 616,80zł.

f) tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika.

W 2012 roku nie zgłosiła się żadna osoba niepełnosprawna wymagająca pomocy w tym zakresie.

10. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz nadzór nad ich działalnością.

W 2012 roku na zadanie przeznaczono łącznie kwotę 1 835 570,00 zł, z tego 1661 580,00 pochodziło ze środków PFRON i stanowiło 90% kosztów działalności warsztatów.

Pozostałe 10%, tj. 173 990,00 zł sfinansowano ze środków powiatu. W powiecie tomaszowskim funkcjonują trzy warsztaty terapii zajęciowej:

1) Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Tomaszowie Lubelskim – Od 1 grudnia 2012 roku Warsztat liczy 40 uczestników. Od tego dnia zwiększono liczbę miejsc o 5. Kwota środków wydatkowana na pokrycie kosztów rozszerzenia i działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Tomaszowie Lubelskim wyniosła 633 085,00 zł.
2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Muratynie prowadzony przez Urząd Gminy Łaszczów. Od 1 grudnia 2012 roku liczy 45 uczestników. W Warsztacie zwiększono liczbę miejsc o 5 kolejnych. Kwota środków wydatkowania na pokrycie kosztów rozszerzenia i działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej w Muratynie wyniosła 709 285,00 zł.
3) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grabowicy prowadzony przez Urząd Gminy w Suścu - liczy 30 uczestników. Kwota środków wydatkowania z uwzględnieniem wszystkich źródeł finansowania na pokrycie kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Grabowicy wyniosła 493 200,00 zł.

11. Przygotowywanie projektów dokumentów określających treść zawieranych porozumień i umów przez organy powiatu z innymi organami lub jednostkami dotyczących prowadzonych spraw.

1) W dniu 24 lipca 2012 roku podpisano porozumienie w sprawie pokrycia kosztów rehabilitacji w Warsztacie Terapii Zajęciowej mieszkańca powiatu biłgorajskiego. Powiat biłgorajski przekazał środki za 2012 roku, w łącznej wysokości 1644,00 zł.
2) W dniu 6 lutego 2012 roku podpisano porozumienie w sprawie określenia warunków i sposobu przekazywania środków finansowych z tytułu rehabilitacji 2 uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Oszczowie pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego. Powiat tomaszowski pokrył koszt rehabilitacji 2 uczestników. Średni miesięczny koszt utrzymania uczestnika w Warsztacie Terapii Zajęciowej wynosi 1 370,00 zł, w tym 1 233,00 zł pokrywane ze środków PFRON (tj. 90% tych kosztów) i 137,00 zł pokrywane ze środków samorządu terytorialnego (tj. 10% tych kosztów).

12. Przeprowadzanie doraźnych kontroli u beneficjentów w zakresie likwidacji barier, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

W zakresie likwidacji barier architektonicznych przeprowadzane były kontrole po zakończeniu prac związanych z przystosowaniem miejsca zamieszkania do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych przy udziale pracownika Centrum, inspektora nadzoru budowlanego, wykonawcy prac oraz osoby niepełnosprawnej.

W ramach kontroli zadania dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki pracownicy Centrum wizytowali zadania organizowane przez organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Pozostałe kontrole za 2012 rok przeprowadzane będą zgodnie z planem kontroli na 2013 rok.

13. Obsługa administracyjna Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Tomaszowie Lubelskim.

W ramach w/w zadania na wniosek Przewodniczącego lub innych członków Rady organizowane były posiedzenia i przygotowywane materiały m.in. projekty zarządzeń Starosty w sprawie powołania Rady, opinie projektów sprawie podziału środków finansowych PFRON, w sprawie projektów ujętych w wystąpieniu powiatu

tomaszowskiego o przyznanie środków PFRON na realizację „Programu wyrównywania różnic miedzy regionami II" i inne.

W 2012 roku odbyło się 8 spotkań, w tym jedno spotkanie w Lublinie zorganizowane przez Wojewódzką Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Spotkania dotyczyły wydawania opinii w sprawie m.in. podziału środków PFRON, opiniowania projektów złożonych w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II" oraz w sprawie inicjowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tomaszowskim.

14. Realizacja programów i projektów wynikających z Unii Europejskiej.

Do udziału w projekcie systemowym „Aktywność szansą rozwoju" współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim, w ramach indywidualnego wsparcia osób niepełnosprawnych zakwalifikowano 40 osób niepełnosprawnych z orzeczonym stopniem niepełnosprawności oraz będących mieszkańcami powiatu tomaszowskiego. Osoby niepełnosprawne uczestniczyły w kursach i szkoleniach odpowiednio dobranych do swoich możliwości i zainteresowań.

Ponadto w ramach Programu Aktywności Lokalnej "Rodzice dzieciom" objęto wsparciem 20 rodziców mających dziecko niepełnosprawne do 16 roku życia, zamieszkujących teren powiatu tomaszowskiego. W ramach PAL beneficjenci razem z 26 dziećmi niepełnosprawnymi uczestniczyli w wyjazdach rehabilitacyjnych na basen do Horyńca Zdroju oraz uczestniczyli w kursach zawodowych zgodnie z indywidualną diagnozą potrzeb.

Dzięki projektowi systemowemu zorganizowano „Wyjazd szkoleniowo-rehabilitacyjny" dla 70 niepełnosprawnych osób w wieku aktywności zawodowej z terenu powiatu tomaszowskiego, przeżywających kryzysy życiowe oraz 9 opiekunów osób niepełnosprawnych.

15. Realizacja programów i projektów wynikających z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz programów rządowych

1) „Program wyrównywania różnic między regionami II "

Celem strategicznym programu jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami II" złożono w 2012 roku 2 wnioski:

a) Obszaru D - Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych „Otwarta Dłoń w Muratynie złożyło wniosek na zakup 9 osobowego mikrobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na kwotę 110 000,00 zł, w tym: środki własne projektodawcy 66 000,00zł, wnioskowana kwota dofinansowania 44 000,00zł. Wniosek został złożony 24 lipca 2012 roku,
b) Obszar B - Gmina Ulhówek złożyła wniosek na „Przystosowanie obiektu szkoły dla osób niepełnosprawnych w Ulhówku – łączny koszt projektu 101 710,54 zł, w tym: wnioskowana kwota dofinansowania 40 684,00 zł, środki własne wnioskodawcy 61 026,54 zł. Wniosek został złożony 18 sierpnia 2012 roku.

Do programu przygotowane zostało wystąpienie powiatu tomaszowskiego celem uzyskania dofinansowania ze środków PFRON na w/w projekty. W dniu 7 grudnia 2012 roku pomiędzy PFRON a powiatem tomaszowskim zawarta została umowa nr WRR/000121/03/D. Kwota przeznaczona na realizację programu wyniosła 86 801,10 zł, z czego na projekt realizowany w ramach obszaru B programu pozyskano kwotę

w wysokości 40 684,00 zł, na projekt w ramach obszar D w wysokości 44 000,00zł, zaś na obsługę 2 117,10 zł.

2) Pilotażowy program „Aktywny samorząd".

Na podstawie wytycznych Programu, jak również w oparciu o poniższe dokumenty w 2012 roku realizowano w Powiecie Tomaszowskim pilotażowy program „Aktywny Samorząd". W celu skoordynowania działań realizowanych w ramach w/w programu zostało zawarte pomiędzy Powiatem Tomaszowskim a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Lublinie, w dniu 15 czerwca 2012 roku porozumienie nr O-03/19/AS/2012 a następnie zgodnie z umową nr ASM/000021/03/D z dnia 23 sierpnia 2012 roku Powiat Tomaszowski na realizację pilotażowego programu Aktywny Samorząd pozyskał środki finansowe PFRON w wysokości 212 661,00 zł.

W toku realizacji umowy podjęta została Uchwała nr 225/2012 Zarządu Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 19 października 2012 roku w sprawie ustalenia zasad weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosków oraz podejmowania decyzji o przyznaniu dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd". Ponadto do oceny wniosków w sprawie udzielenia dofinansowania do wózków elektrycznych w sytuacjach tego wymagających zatrudniony został lekarz rehabilitacji medycznej, który opiniował wnioski.

Podczas realizacji programu „Aktywny Samorząd" w dużej mierze wykorzystano materiały udostępnione przez Oddział Lubelski PFRON, jak również doświadczenia wynikające z realizacji programów Pegaz i Homer (tj. druki wniosków, umowy, sposób realizacji, ocenę merytoryczną). Program wymagał poniesienia dużych nakładów czasu pracy i zaangażowania w jego realizację wielu pracowników. Wykorzystanie środków finansowych w poszczególnych obszarach Programu przedstawia poniższe zestawienie:

a) Obszar C - pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
   Liczba złożonych wniosków - 14
   Liczba podpisanych umów – 7
   Kwota wypłaconego dofinansowania 7 652,40 zł
b) Obszar D - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
   Liczba złożonych wniosków 4
   Liczba podpisanych umów 3
   Kwota wypłaconego dofinansowania 9 000,00zł
c) Obszar B1 - pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem
   Liczba złożonych wniosków 3
   Liczba podpisanych umów 3
   Kwota wypłaconego dofinansowania 12 702,60 zł

Należy podkreślić, że możliwość uzyskania pomocy blisko miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych jest niewątpliwie korzystnym rozwiązaniem i dużym usprawnieniem ułatwiającym dostęp do nowoczesnych rozwiązań w zakresie poprawy psychofizycznego funkcjonowania niepełnosprawnych mieszkańców powiatu tomaszowskiego.

V. WDRAŻANIE PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z EFS

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim od 2008 roku realizuje projekt systemowy p.n. „Aktywność szansą rozwoju". Projekt realizowany jest

na podstawie Umowy ramowej z dnia 30 lipca 2008 roku nr POKL.07.01.02-06-011/08-00 zawartej pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie a Centrum w ramach Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej, Działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałania 7.1.2: Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.
W 2012 roku kwota alokacji na projekt wyniosła 1 223 075,03 zł, z czego 128 422,80 zł stanowiło wkład własny powiatu. W związku z powstałymi oszczędnościami poprzetargowymi całkowita kwota wydatkowana na działania projektowe wyniosła 1 014 603,58 zł

Celem nadrzędnym projektu była Aktywizacja społeczno – zawodowa 200 mieszkańców powiatu tomaszowskiego w 2012 roku. W związku z powstałymi oszczędnościami liczbę uczestników projektu zwiększono do 203 osób. Wszyscy uczestnicy projektu łącznie musieli spełnić 3 kryteria: zamieszkiwanie na terenie powiatu tomaszowskiego, wiek aktywności zawodowej (15-64 lata), korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej. Do projektu kwalifikowane są zarówno osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo jak i zatrudnione.

Grupy docelowe: beneficjenci objęci byli wsparciem w ramach 4 Programów Aktywności Lokalnej (PAL), Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych (PISZON), Indywidualnego wsparcia osób niepełnosprawnych, działań środowiskowych w formie Klubu Wolontariatu oraz Pikniku Rodzinnego.

1. Program Aktywności Lokalnej „Kobieta aktywna" skierowany do 20 kobiet w wieku 25-34 lata z terenu powiatu tomaszowskiego, nieaktywnych zawodowo, przeżywających kryzysy życiowe, zamieszkujących zarówno tereny wiejskie, jak i miejskie. Uczestniczkami były kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy, bez doświadczenia zawodowego lub z niewielkim stażem pracy, mające trudności w podjęciu zatrudnienia lub utrudniony powrót na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Poprzez udział w projekcie zdobyły umiejętności aktywnego poszukiwania zatrudnienia oraz nowe kompetencje i kwalifikacje, co poprawi ich sytuację na rynku pracy, a jednocześnie wpłynie na podniesienie samooceny i poprawi funkcjonowanie społeczne.
2. Program Aktywności Lokalnej „Wychowankowie" skierowany był do 20 osób w wieku 15-25 lat, będących wychowankami rodzin zastępczych lub placówek opiekuńczo - wychowawczych, umieszczonych w tych formach opieki na podstawie orzeczenia Sądu, pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego. Osoby te charakteryzuje bardzo wysoki poziom wykluczenia społecznego. Mają one zdecydowanie utrudniony start w dorosłe życie. W ramach PAL przewidziano aktywizację młodzieży w oparciu o różne instrumenty aktywnej integracji, w tym przede wszystkim integracji społecznej, edukacyjnej oraz zawodowej.
3. Program Aktywności Lokalnej „Rodzice dzieciom" skierowany był do osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem w wieku do 16 r. życia, a przede wszystkim do matek dzieci niepełnosprawnych, będących w wieku 20-60 lat, zamieszkujących teren powiatu tomaszowskiego. Rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym czują się wyobcowane i wyizolowane społecznie, pozbawione wsparcia z najbliższego otoczenia a instytucje pomocy społecznej kojarzą się im tylko z udzielaniem niewystarczającego wsparcia finansowego. Rodziny przeznaczają wszelkie środki finansowe na leczenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego, kosztem rezygnacji z zaspokajania potrzeb pozostałych członków rodziny. Osoby z tej grupy mają niskie kompetencje społeczne, niewielkie aspiracje, nie wierzą we własne siły i możliwości. Taka sytuacja skutkuje wycofaniem się rodzin z życia społecznego, a z kolei całkowita koncentracja na dziecku niepełnosprawnym powoduje, że

funkcjonowanie całego systemu rodzinnego ulega zachwianiu, a niejednokrotnie następuje rozpad więzi i relacji rodziny. Głównym celem PAL „Rodzice dzieciom" było umożliwienie wyjścia z izolacji społecznej osobom wychowującym dzieci niepełnosprawne. Zintegrowanie środowiska tych osób, umożliwienie wymiany dotychczasowych doświadczeń, integracja i wsparcie rodzin zwiększenie świadomości społecznej, oraz dostęp do dóbr kultury (kino, imprezy kulturalno-oświatowe, wycieczki), a przede wszystkim zaktywizowanie tych osób poprzez stworzenie grupy wsparcia. Projekt zakładał pośrednio objęcie wsparciem nie tylko rodziców, ale także pozostałych członków rodziny (dzieci niepełnosprawne i pełnosprawne).

4. Program Aktywności Lokalnej pn. „Rodziny zastępcze" skierowany był do rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu tomaszowskiego, otrzymujących świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w niej dzieci. W ramach PAL odbyła się aktywizacja osób i ich rodzin w oparciu o instrumenty aktywnej integracji oraz działania środowiskowe. Działaniami aktywizującymi objętych zostało 30 rodzin zastępczych oraz ich otoczenie.
5. Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych „Wyjazd rehabilitacyjno-szkoleniowy". Wyjazd skierowany był do 70 osób niepełnosprawnych, trwał 18 dni i był odpowiedzią na występujące wśród mieszkańców powiatu tomaszowskiego problemy. Ta kategoria mieszkańców powiatu tomaszowskiego charakteryzuje się niskim wykształceniem, niskimi dochodami oraz niewielką mobilnością. Utrudnia to realizację ich planów i potrzeb wyższego rzędu. Jednocześnie trudności w poruszaniu się powodują problemy w codziennym funkcjonowaniu, a także utrudniają lub uniemożliwiają korzystanie z życia społecznego, wyjazdów, imprez kulturalnych, sportowych i in. Niejednokrotnie osoby niepełnosprawne, zwłaszcza niepełnosprawne fizycznie mają szereg współistniejących schorzeń, powodujących pogorszenie ogólnego funkcjonowania. Z tego względu jest to grupa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach wyjazdu odbyła się aktywizacja niepełnosprawnych mieszkańców powiatu tomaszowskiego w oparciu o instrumenty aktywnej integracji oraz działania środowiskowe i pracę socjalną.
6. Indywidualne wsparcie 40 osób niepełnosprawnych. Na ich rzecz świadczono sparcie indywidualne polegające na: pracy socjalnej, zorganizowaniu usług asystenta osoby niepełnosprawnej oraz zorganizowaniu co najmniej 3 szkoleń dla każdego beneficjenta dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości np. wychowawca kolonijny, opiekun dzieci i osób starszych, florysta, fryzjer.
7. Działania środowiskowe: na podstawie Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie 30 lipca przeprowadzony został otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz promocji i organizacji wolontariatu w formie powierzenia realizacji zadania. W drodze konkursu we wrześniu 2012 roku powierzono organizacji pozarządowej na kwotę 35 000 zł realizację 2 zadań polegających na utworzeniu i prowadzeniu Klubu Wolontariatu oraz organizacji Pikniku Rodzinnego.

a) Głównym celem zorganizowanego w dniu 30 września 2012 roku Pikniku Rodzinnego było pogłębienie więzi rodzinnych poprzez wspólną zabawę oraz promocję rodzicielstwa zastępczego. Cel ten osiągnięto poprzez realizację celów szczegółowych: popularyzację spędzania czasu wolnego poprzez całe wielopokoleniowe rodziny,

przekazywanie informacji o systemie wspierania rodziny na terenie powiatu, popularyzacje zdrowego stylu życia. Program Pikniku zawierał:

- działania o charakterze artystycznym – występy lokalnych artystów,
- działania z udziałem publiczności (np. gry i zabawy dla dzieci, konkursy dla dorosłych)
- koncert gwiazdy – Joszko Broda i Dzieci z Brodą
- organizację stoisk gastronomicznych, stoisk z wyrobami regionalnymi,
- organizację punktów gastronomicznych – wszyscy uczestnicy otrzymali posiłek

Wszystkie działania realizowane w ramach Pikniku miały na celu wzmocnienie pozytywnego wizerunku rodziny oraz integrację środowisk działających na rzecz rodziny. Piknik zaplanowany był na 500 osób, jednak frekwencja była dużo wyższa, szacuje się, że w Pikniku wzięło udział około 2000 osób. Piknik pomógł w uwrażliwieniu społeczeństwa na potrzeby i problemy grup zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych projektem, propagowanie rodzicielstwa zastępczego, wolontariatu w pomocy społecznej, idei rodzin zastępczych oraz okazją do aktywizacji i integracji społecznej,

b) Klub Wolontariatu - utworzony w ramach projektu Klub Wolontariatu funkcjonował w terminie sierpień – grudzień 2012 roku. W ramach Klubu podpisano 21 umów z wolontariuszami. Wolontariusze wzięli udział w 4 szkoleniach tematycznych:
    - Idea pracy wolontariusza,
    - Szkolenie z zakresu prawa dotyczącego wolontariatu,
    - Pierwsza pomoc przedmedyczna,
    - Opieka nad dziećmi i osobami starszymi

oraz 3 wyjazdach studyjnych do: Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Domu Pomocy Społecznej w Róży Różanieckiej, Hospicjum Santa Galla w Łabuniach. Przeszkoleni wolontariusze uczestniczą w licznych działaniach prowadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim.

Wydatki w projekcie pogrupowane były w ramach 6 zadań: aktywna integracja – kwota na zadanie: 614 797,02 zł, praca socjalna – kwota na zadanie: 101 134,5 zł, zasiłki i pomoc w naturze – kwota na zadanie: 106 591,26 zł, działania o charakterze środowiskowym – kwota na zadanie: 20 000 zł, zarządzanie projektem – kwota na zadanie: 103 685,94 zł, koszty pośrednie – kwota na zadanie: 68 394,86 zł.

Podczas realizacji projektu systemowego Centrum prowadziło postępowania zgodnie z ustawą z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych /Dz.U. z 2010 Nr 113, poz. 759 z późn. zm./.

Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego prowadzone były w trybie przetargu nieograniczonego. Centrum przeprowadziło 12 postępowań na łączna kwotę 364 600,04 zł.

Tabela 7. Wykaz postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

Lp.	Zamówienie Publiczne	Firma realizująca zamówienie	Szacowana cena zamówienia	Kwota wydatkowana
1.	Dot. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zorganizowanie wyjazdu terapeutyczno- integracyjnego nad morzem na terenie kraju dla 36 dzieci z rodzin zastępczych powiatu tomaszowskiego.	POLTUR POLSKA Sp. z o. o. ul. Prosta 53 65-783 Zielona Góra	44 083,00 zł. 10 967, 00 euro	38 700,00 zł. 9 627,23 euro
2.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na zorganizowanie i przeprowadzenie 18 dniowego wyjazdu szkoleniowo-rehabilitacyjnego w ośrodku położonym nad morzem na terenie kraju dla osób niepełnosprawnych z rehabilitacją zgodnie ze wskazaniami lekarza oraz z kursem obsługi komputera, kursem fotografii cyfrowej i treningami umiejętności i kompetencji społecznych.	Ośrodek Rehabilitacyjny „BAŁTYK” ul. Tkaczy 11 82-120 Krynica Morska	235 000,00 58 463,52 euro	152 380,00 zł. 37 909,24 euro
3.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na organizację i przeprowadzenie usługi szkoleniowej w zakresie prawa jazdy kat. B dla 28 osób.	Ośrodek Szkolenia Kierowców CABRIO- Tomasz Nelc ul. Zamojska 3, 22-600 Tomaszów Lubelski	39 648,00 zł. 9 863,66 euro	36 848,00 zł. 9 167,08 euro
4.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na przeprowadzenie szkolenia grupowego „Sprzedawca - fakturzysta z obsługą komputera i kasy fiskalnej” dla 10 osób.	Centrum Usług Ochrony Pracy i Środowiska mgr Anna Górkiewicz ul. Dobra 21 20-350 Lublin	9 000,00 zł. 2 239,02 euro	5 940,00 zł. 1 477,75 euro
5.	Dot. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zorganizowanie 3 - dniowego wyjazdu szkoleniowo - integracyjnego w Bieszczady.	FIDES- TRAVEL Marek Piekarski ul. Kuligowskiego 14 85-792 Bydgoszcz		10 746,00 zł. 10 750,01 euro
6.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na przeprowadzenia grupowego szkolenia pt. „Kucharz małej gastronomii” dla 14 osób	Agencja Rozwoju Roztocza Sp. z o.o. ul. Łaszczowiecka 9 22-600 Tomaszów Lubelski	19 000,00 zł. 4 726,83 euro	18 800,00 zł 4 677,08 euro
7.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na organizację i przeprowadzenie grupowych: – Kurs księgowości – 8 osób, – Kurs pracownik kadrowo – płacowy – 4 osoby, – Kurs pracownik administracyjno – biurowy– 4 osoby.	AGENCJA ROZWOJU LOKALNEGO Sp. z o. o. ul. Rynek 7 20-111 Lublin	25 200,00 zł. 6 269,28 euro	19 983,04 zł. 4 971,40 euro

8.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na organizację i przeprowadzenie grupowych szkoleń: – Kurs fryzjerski - 6 osób, – Kurs kosmetyczny z elementami wizażu - 3 osoby, – Kurs wizażu i stylizacji paznokci - 1 osoba.	Agencja Rozwoju Roztocza Sp. z o.o. ul. Łaszczowiecka 9 22-600 Tomaszów Lubelski		18 490,00 zł. 4 599,96 euro
9.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na organizację i przeprowadzenie szkoleń: – „Florystyka – bukieciarstwo” - 4 osoby, – „Operator wózka widłowego” - 5 osób, – „Kurs kroju i szycia” - 7 osób, – „Opiekun/ka dziecięcy/a, osób starszych i osób niepełnosprawnych” - 4 osoby, – „Wychowawca kolonijny” - 5 osób.	Agencja Rozwoju Roztocza Sp. z o.o. ul. Łaszczowiecka 9 22-600 Tomaszów Lubelski	34 000,00 zł.	31 599,00 zł. 7 858,99 euro
10.	Dot. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na zorganizowanie 2 - dniowego wyjazdu integracyjno - kulturalnego do Kazimierza Dolnego i okolic.	FIDES- TRAVEL Marek Piekarski ul. Kuligowskiego 14 85-792 Bydgoszcz		5 796,00 zł. 1 441,93 euro
11.	Dotyczy postępowania prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na zorganizowanie i przeprowadzenie szkolenia z zakresu podstaw technik fotografii	Agencja Rozwoju Roztocza Sp. z o.o. ul. Łaszczowiecka 9 22-600 Tomaszów Lubelski	20 100,00 zł. 5 000,04 euro	18 828,00 zł. 4 684,04 euro
12.	Dot. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na przeprowadzenie usługi - zorganizowanie wyjazdu integracyjno - kulturalnego do Lublina	Przedsiębiorstwo Prywatne QUAND Andrzej Kudlicki ul. Zamojska 2 22-600 Tomaszów Lubelski		6 490,00 zł. 1 505,87 euro
	Łącznie		36 4600,04	364 600,04 zł. 80 976,40 euro

VI. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2013 ROK

Zgodnie z art.112 ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2013, poz. 182/ kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie ze zdiagnozowanymi na terenie powiatu tomaszowskiego potrzebami wskazane byłoby zainicjowanie lub kontynuowanie następujących działań:

1. Nowelizacja Strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tomaszowskim na lata 2007- 2015 oraz wynikających z niej programów w związku ze zmianą prawa.
2. Dążenie do pozyskiwania środków pozabudżetowych, które ułatwią realizację zadań ustawowych.
3. Polepszenie warunków lokalowych Centrum.
4. Dążenie zwiększenia liczby miejsc w Ośrodku Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 20 na 25, dążenie do osiągnięcia określonych w przepisach standardów oraz pozyskania środków z budżetu państwa na ten cel.
5. Dążenie do osiągnięcia standardów przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz do pozyskania środków na ten cel z budżetu państwa.
6. Wymiana windy dostosowanej do przewozu osób niepełnosprawnych w budynku Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach ze względu na zużycie istniejącego urządzenia, dążenie do pozyskania środków na ten cel.
7. Doposażenie powiatowych jednostek pomocy społecznej w niezbędny sprzęt i nowoczesne technologie.
8. Podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek pomocy społecznej.
9. Szkolenie pracowników pomocy społecznej z zakresu tworzenia w gminach zespołów interdyscyplinarnych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz świadczenia adekwatnej pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie w kryzysie oraz prowadzenia szkoleń w zakresie powoływania i pracy tych zespołów.
10. Zapewnienie superwizji.
11. Kontynuowanie działań związanych z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu poprzez zastosowanie form aktywnej integracji.
12. Dążenie do zapewnienia dostępu do terapii rodzinnej na terenie powiatu.
13. Dążenie do pozyskania specjalistów w zakresie terapii długoterminowej.
14. Inicjowanie powstawania grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych, rodzin zastępczych, rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach i in.
15. Tworzenie oparcia społecznego dla osób w podeszłym wieku.
16. Poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz.U. z 2013 roku, poz. 135 z późn. zm./ Centrum w składanym coroczne sprawozdaniu przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. Po rocznym okresie wdrażania w/w ustawy możliwe jest określenie działań, których realizacja przyczyniłyby się do podniesienia jakości świadczonych usług:

1. Rozwój Zespołu ds. pieczy zastępczej zgodnie z wymogami ustawy.
2. Prowadzenie kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego.

3. Szkolenie gmin w kierunku pracy z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo–wychowawcze.
4. Opracowanie trzyletniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.
5. Zatrudnienie i przeszkolenie psychologa według Programu Rodzina, który będzie przeprowadzał badania psychologiczne dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, uczestniczył w spotkaniach zespołów ds. oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej oraz wydawał opinię.
6. Szkolenia dla rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
7. Poradnictwo mające na celu przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego rodzin zastępczych.
8. Poradnictwo zawodowe dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Utworzenie zawodowej rodziny zastępczej, która będzie pełniła też funkcję pogotowia rodzinnego.

Sprawozdanie sporządzano w oparciu o sporządzone przez poszczególnych pracowników informacje, źródła własne oraz materiały otrzymane od jednostek organizacyjnych z terenu powiatu tomaszowskiego.

Tomaszów Lubelski, maj 2013 rok

Sporządził:
Renata Komadowska

Zatwierdził: